

De kracht van de context

Ieder kind verdient het om gezien en gehoord te worden, dat is de kern van inclusief onderwijs. Gedrag staat nooit los van zijn context. De visie om de individueel-medische benadering (labeling en kindgerichte benadering) los te laten, krijgt steeds meer wind onder de vleugels in onderwijs en jeugdzorg. Vaak zorgt een contextbenadering en contextinterventie - bijvoorbeeld ander gedrag van een leerkracht of ouders - er namelijk voor dat een kind ander gedrag laat zien. Gedrag is maar oppervlakte. Belangrijker is de prachtige, complexe zoektocht naar het signaal dat met dit gedrag afgegeven wordt en de behoefte die eronder ligt. Iedereen is zo'n 'kijk achter gedrag-bril' gegund, maar de kinderen toch het meest. Opdat zij binnen de reguliere context maar zoveel mogelijk 'anders' mogen en kunnen zijn.

Visie

We staan met elkaar voor de uitdaging om het onderwijs in Nederland inclusiever te maken. Regulier en thuisnabij onderwijs waar kan en gespecialiseerd onderwijs waar nodig. Sleutels op deze weg zijn: een stevig fundament, 'gewoon' goed onderwijs en een goede samenwerking met ouders. Bij SWV PO ZOUT geloven wij dat een sterke basis op de reguliere scholen en lokale samenwerking zullen leiden naar inclusiever onderwijs. In ons ondersteuningsplan 2022-2026 hebben we afgesproken om samen te werken aan stevige fundamenten op de scholen. De aankomende jaren willen we samen met de besturen en scholen expliciet kijken naar kind én context. Wat valt er bijvoorbeeld te leren van de ontwikkelingsperspectieven (OPP's) die worden opgesteld voor kinderen met een

Gedrag is maar oppervlakte. Waar komt het vandaan en welke behoefte zit daarachter? Dat is telkens weer de belangrijke zoektocht op weg naar inclusie. Samenwerkingsverband PO Zuidoost-Utrecht (SWV PO ZOUT) zet concrete stappen om de inclusiegedachte praktisch vorm te geven.

extra ondersteuningsbehoefte? Of van de plaatsingen bij Rebound (een tijdelijke school voor kinderen die vanwege sociaal-emotionele problematiek niet op hun eigen school terecht kunnen), de TLV-aanvragen en de vragen die scholen stellen aan ons Team Zout op het gebied van advies en begeleiding? Deze informatie kun je zien als spiegels van je onderwijskwaliteit.

Praktisch

Mooie woorden en idealen krijgen pas meerwaarde als het concreet vorm krijgt en praktisch draait. Daarom richten we bij SWV PO ZOUT duidelijke processen in, zodat de inhoud maximaal tot z'n recht kan komen. Wat we dan concreet doen? Een aantal voorbeelden:

Leerteam MHB

Met de subsidie vanuit OCW hebben we een leerteam meer- en hoogbegaafdheid (MHB) geformeerd. Dit team heeft als doel de scholen sterker te maken in het (vroeg)signaleren en bedienen van de MHB-ondersteuningsbehoefte. In fase 1 is, in samenwerking met de regio, een professionele standaard ontwikkeld. Fase 2, die dit schooljaar van start is gegaan, volgt met de praktische implementatie op de scholen. Aan elke gemeente in onze regio is een MHB-leerteamlid gekoppeld.

Coördinatoren passend onderwijs

Aan elke gemeente is sinds kort ook een coördinator passend onderwijs van ons samenwerkingsverband gekoppeld. Deze coördinatoren zijn in de gemeentes de spil voor de praktische doorvertaling van het ondersteu-

ningsplan, de samenwerking met voorschoolse voorzieningen en de gemeente. Daarnaast hebben zij een stimulerende rol in de lokale samenwerking. Het is belangrijk dat reguliere scholen in een gemeente elkaars profiel goed kennen en elkaar laagdrempelig weten te vinden. Zodat eerst horizontaal wordt gekeken of een andere reguliere context een kind passend onderwijs kan bieden, voordat er verwezen wordt naar speciaal onderwijs.

Norm basisondersteuning

In het ondersteuningsplan is een ambitieuze norm voor de basisondersteuning opgesteld. Dit vanuit de visie dat een sterke basis op de scholen gaat leiden tot inclusiever onderwijs. Met een digitale enquête hebben scholen afgelopen schooljaar zelf beoordeeld in hoeverre zij al voldoen aan deze norm. De coördinatoren passend onderwijs gaan vervolgens in dialoog met de scholen over de opgehaalde data. Voor schooljaar '24-'25 focussen we op een vijftal punten uit deze norm basisondersteuning: MHB, moeilijk lerend, dyslexie, dyscalculie en gedrag. Het vormgeven van het handelingsgericht werken (HGW) loopt hier als een rode draad doorheen.

Plan- en doelmatig werken

Na analyse van TLV-aanvragen en hulpvragen die binnenkomen bij Team ZOUT, blijkt dat er winst te behalen valt in het vormgeven van het plan- en doelmatig werken. In de visie van het HGW staat ook contextinzet: welke rol is er voor leerkracht en welke voor de ouder? Dit hebben we verwerkt in het format OPP dat we vanuit het samenwerkingsverband als suggestie aanbieden aan de scholen, zodat de OPP's zich ook op kind én context richten. Daarnaast hebben we ib'ers uitgenodigd voor de landelijke OPP-training die het werken met het OPP en dus het HGW een kwalitatieve boost gaat geven.

Leren van s(b)o

We stimuleren de samenwerking tussen het reguliere en het gespecialiseerde onderwijs. Welke kennis en kunde kunnen de reguliere scholen ophalen bij het gespecialiseerde onderwijs (sbo en so), zodat ze een leerling onderwijs kunnen blijven geven in de reguliere, thuisnabije context? Welke inhoud kunnen de reguliere scholen toevoegen aan hun context, zodat leerlingen daarvan

profiteren? Denk bijvoorbeeld aan een teamscholing op traumasensitief lesgeven. Er is een digitaal matchdocument opgesteld, waarin reguliere scholen met een hulpvraag gekoppeld worden aan één van onze zeven so-scholen.

Kracht van verbinding

In oktober 2023 is op initiatief van ons samenwerkingsverband en dat van PO-VO Dordrecht, een SWV kennisnetwerk opgericht. Samenwerkingsverbanden kunnen zich hier kosteloos voor aanmelden. Want er spelen veel generieke thema's, waarom zouden we steeds het wiel opnieuw uitvinden? In de digitale omgeving van het SWV kennisnetwerk kunnen documenten gehaald en gebracht worden. Onlangs hebben we er vanuit SWV PO ZOUT bijvoorbeeld een poster ingezet waar de procesmatige opschalingslijn van basisondersteuning naar gespecialiseerd onderwijs visueel duidelijk op staat. Bruikbaar voor alle samenwerkingsverbanden. Ook organiseren we (digitale) bijeenkomsten waarin good practices worden gedeeld.

ZOUT & Coldplay

Sinds vorig schooljaar starten wij grote regiobijeenkomsten met een nummer van de band Coldplay. Los van dat we zo beginnen met een goede sfeer, hechten wij ook veel waarde aan de boodschap van inclusie en gelijkwaardigheid die deze band uitdraagt. Als we met elkaar deze inclusiegedachte praktisch gaan uitleven, wordt de wereld een stuk mooier. ●

Scan de QR-code voor meer informatie over het SWV Kennisnetwerk of meld je als samenwerkingsverband aan via info@swvkennisnetwerk.nl.

Auteur: Maaike Klinkenberg, namens het MT van SWV PO Zout

Programmamanager passend onderwijs